

Preventie- en Handhavingsplan

“Alcohol”

Voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet

Periode 2015-2016

Gemeente Gemert-Bakel

Inhoudsopgave	blz.
Begrippenlijst	3
Hoofdstuk 1: Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
Hoofdstuk 2: Uitgangssituatie	5
2.1 Wetswijzigingen nader belicht	5
2.2 Integraal beleid	6
2.3 Doelgroep	6
2.4 Huidige cijfers van de gemeente Gemert-Bakel	7
2.5 Doelstellingen van alcoholbeleid	9
Hoofdstuk 3: Educatieve en communicatieve activiteiten	10
3.1 Laat je niet flessen	10
3.2 Alcoholverstrekkers	11
3.3 Ouders	11
3.4 Scholen	12
3.5 Jongeren	12
3.6 Publiekscommunicatie	12
3.7 Resultaat, effectmeting en evaluatie	13
Hoofdstuk 4: Regelgevende activiteiten	14
4.1 Happy Hours beperken	14
4.2 Voorwaarden stellen aan evenementen	14
4.3 Beperken schenktijden paracommercie	15
Hoofdstuk 5: Handhavingsactiviteiten	16
5.1 Bezoeken Hotspots	16
5.2 Afspraken Horeca	16
Hoofdstuk 6: Uitvoering	17
6.1 Instellen van een afstemmingsoverleg	17
6.2 Coördinatie alcoholbeleid	17
6.3 Financiering	17
6.4 Evaluatie	18

Begrippenlijst

APV:	Algemene Plaatselijke Verordening
Boa:	Buitengewoon opsporingsambtenaar
DHW:	Drank- en Horecawet
NVWA:	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1. Aanleiding

Op 1 januari 2013 is de Drank en Horecawet (DHW) gewijzigd. Met de wijzigingen in de Drank- en Horecawet beoogt de wetgever:

- alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen;
- alcohol gerelateerde verstoring van de openbare orde aan te pakken;
- bij te dragen aan het verminderen van de administratieve lasten.

Verder is per 1 januari 2014 opnieuw de Drank- en Horecawet gewijzigd. De leeftijdsgrens voor de verkoop van zwak alcoholhoudende dranken is verhoogd van 16 naar 18 jaar. Er geldt nu één leeftijdsgrens voor alle alcoholhoudende dranken.

De DHW geeft gemeenten nieuwe taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Het onderwerp raakt diverse beleidsterreinen, zoals gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, alcohol(matiging)beleid, handhavingsbeleid en openbare orde en veiligheid. Door een passende invulling en uitvoering van deze wet heeft de gemeente de mogelijkheid te sturen op het terugdringen van de negatieve effecten van alcoholgebruik.

Eén van de wijzigingen die per 1 januari 2013 is ingegaan betreft het opstellen van een preventie- en handhavingsplan Alcohol:

“Gemeenten zijn verplicht om een preventie- en handhavingsplan op te stellen. De bedoeling was dat de gemeenteraad in 2014 het eerste preventie- en handhavingsplan vast zou stellen. Dat is nu 2015 geworden.

Volgens artikel 43a van de DHW dient het plan de hoofdzaken te bevatten van het beleid betreffende de preventie van alcoholmisbruik, vooral onder jongeren en de handhaving van de wet.

Verder dient in het plan te worden aangegeven:

- wat de *doelstellingen* zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- welke *sancties* worden ondernomen om alcoholgebruik, vooral onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet publieke gezondheid;
- de *wijze* waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke *handhavingsacties* in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- welke *resultaten* in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

Hierbij treft u het eerste preventie- en handhavingsplan alcohol van de gemeente Gemert-Bakel aan.

Hierin is, naast een aantal globale doelen, hoofdzakelijk een inventarisatie van de huidige stand van zaken op het gebied van alcoholgebruik verdeeld naar regelgeving, handhaving en preventie (lokaal gezondheidsbeleid) opgenomen. De komende jaren zal het plan steeds meer blijf gaan geven van integraliteit en zullen de doelen verder gespecificeerd worden. De activiteiten die ondernomen worden op de terreinen regelgeving, handhaving en preventie zullen daarbij steeds meer op elkaar afgestemd zijn.

Hoofdstuk 2 Uitgangssituatie

2.1 Wetswijzigingen nader belicht

Hieronder worden de belangrijkste wijzigingen in de landelijke wetgeving weergegeven. In het plan zal aangegeven worden op welke wijze door de gemeente Gemert-Bakel hieraan invulling wordt gegeven. De belangrijkste wijzigingen van de DHW per 1 januari 2013:

Burgemeester bevoegd gezag

In de gewijzigde DHW is de burgemeester bevoegd gezag voor vergunningverlening. Dit was het college. De bevoegdheden sluiten goed aan bij de bestaande verantwoordelijkheid van de burgemeester voor de openbare orde en veiligheid.

Decentralisatie toezicht op de naleving

Met de wijziging van de DHW, is toezicht en handhaving op de DHW verschoven van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit naar de gemeente. De burgemeester is bevoegd om toezichthouders aan te stellen voor het toezicht op de DHW binnen de gemeente.

Deregulering

Eén van de doelstellingen van de gewijzigde DHW, is het terugbrengen van administratieve lasten. Onder meer kan voor een nieuwe leidinggevende volstaan worden met het indienen van een melding, in plaats van een aanvraag. Ook is niet meer nodig de Verklaring Sociale Hygiëne bij de aanvraag te voegen, omdat deze verklaringen zijn opgenomen in een register.

Schorsing vergunning

Het intrekken van een horecaverunning is een zware sanctie. In de DHW is het nu mogelijk gemaakt om een vergunning voor een periode van maximaal twaalf weken te schorsen.

Strafbaar stellen jongeren

De DHW verbiedt jongeren onder de zestien jaar om alcoholhoudende drank bij zich te hebben op voor publiek toegankelijke plaatsen. De gemeente heeft de bevoegdheid om handhavend op te treden en deze jongeren te beboeten.

Wetswijziging per 1 januari 2014

De DHW is per 1 januari 2014 opnieuw gewijzigd. De leeftijdsgrens in de DHW is verhoogd van 16 naar 18 jaar en gemeenten moeten preventie en handhaving gaan verankeren.

Regulering paracommerciële horeca

De raad stelt een verordening vast met regels rondom schenktijden, alcoholverstrekking tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard en tijdens niet- verenigingsgebonden activiteiten van paracommerciële rechtspersonen.

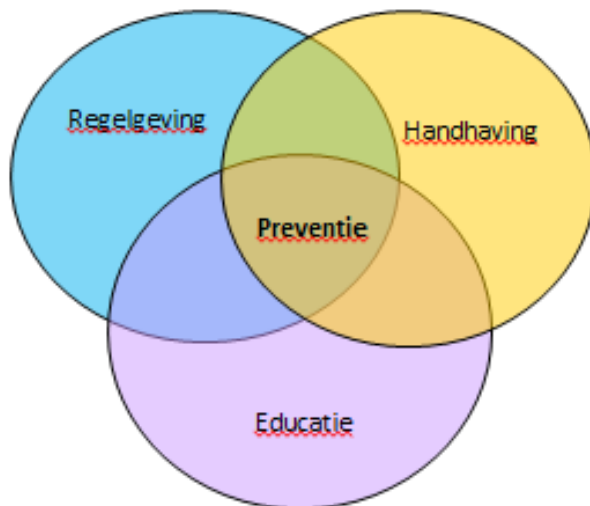
Verordende bevoegdheid

Eén van de doelen van de DHW is het terugdringen van overmatig drankgebruik onder jongeren. De DHW heeft weinig bepalingen om dit doel te bereiken. Op basis van de DHW kan de raad in een verordening regels stellen om op lokaal niveau betere invulling te geven aan het alcoholbeleid.

2.2 Integraal beleid

Dit plan is gebaseerd op een integrale beleidsvisie. Er is immers sprake van een preventie én handhavingsplan. Dat impliceert dat meerdere afdelingen binnen de gemeente – en dus ook meerder type maatregelen – worden ingezet bij de aanpak van de alcoholproblematiek. Als uitgangspunt voor integraal alcoholbeleid hanteren we het preventiemodel van Reynolds (2203). Het preventiemodel kent 3 beleidspijlers, te weten: educatie, regelgeving en handhaving. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook (figuur 1). Juist in de overlap zien we het integrale preventiebeleid terug.

Het preventiemodel van Reynolds is gebaseerd op de systeemtheorie van Holder (1998) die duidelijk maakt dat alcoholgebruik altijd een resultaat is van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, het aanbod van drank en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Holder laat daarmee zien dat alcoholpreventie nooit alleen op het individu gericht kan zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden. En in die omgeving van de jonge drinker spelen alcoholverstrekkers, scholen en ouders een belangrijke rol. In dit preventie- en handhavingsplan staat daarom de omgeving van de jonge drinker centraal.

Figuur 1: Preventiemodel Reynolds

2.3 Doelgroep

Doelgroep van dit preventie- en handhavingsplan zijn jongeren. Het accent ligt nadrukkelijk op de groep onder de 18 jaar. Het is bekend dat de gezondheidsschade van alcoholgebruik het grootst is onder de 18 jaar. Jongeren onder de 18 jaar zijn fysiek nog niet geheel volwassen en met name de hersenen zijn nog volop in ontwikkeling. Alcohol kan deze ontwikkeling schaden. Met dit gegeven in het achterhoofd heeft de centrale overheid de leeftijdsgrens voor verkoop én bezit van alcohol verhoogd naar 18 jaar. Het toezicht op de naleving van deze leeftijdsgrens wordt als een gemiddelde prioriteit beschouwd binnen het gemeentelijk preventie- en handhavingsbeleid, wat is vastgesteld door de gemeenteraad.

2.4 Huidige cijfers van de gemeente Gemert-Bakel

In deze paragraaf worden de beschikbare gegevens over alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Gemert-Bakel gepresenteerd.

Tabel 1: Alcoholgebruik onder jongeren tussen de 12 en 18 jaar

	Monitor 2007 Gemert-Bakel %	Monitor 2011 Gemert-Bakel %	Monitor 2011 Regio %
Heeft wel eens alcohol gedronken	65	54	49*
Alcohol gedronken in de afgelopen 4 weken	51	46	41
Leeftijd eerste glas alcohol % van de drinkers:			
- jonger dan 12 jaar	6	2	5*
- 12 of 13 jaar	38	13	18*
- 14 of 15 jaar	45	66	57*
- 16 jaar of ouder	11	19	20*
Heeft in de afgelopen 4 weken bij één gelegenheid 5 glazen of meer gedronken:			
- % van de totale groep	38	33	30
- % van de subgroep drinkers	72	70	72*
Drinkt 20 glazen of meer per week			
- % van de totale groep	9	7	5
- % van de subgroep drinkers	16	15	12*

*Percentage Gemert-Bakel ten opzichte van de regio niet getoetst op significantie

In de bovenstaande tabel worden de gegevens van Gemert-Bakel uit 2011 vergeleken met de gegevens uit de vorige monitor uit 2007 en worden de gegevens van Gemert-Bakel uit 2011 vergeleken met de regio Zuidoost-Brabant in 2011.

De gekleurde vlakken in de derde kolom geven aan dat de gegevens van Gemert-Bakel uit 2011 significant afwijken van de gegevens uit 2007.

Met de gekleurde vlakken in de laatste kolom wordt benadrukt dat de gegevens van Gemert-Bakel uit 2011 significant afwijken van de gegevens uit de regio van 2011.

Leeftijd waarop jongeren gaan drinken

Uit de gegevens komt naar voren dat het alcoholpreventiebeleid in Zuidoost-Brabant heeft geresulteerd in een duidelijke afname van het alcoholgebruik door jongeren.

Ook in Gemert-Bakel is het percentage jongeren dat recent heeft gedronken tussen 2007 en 2011 afgenomen van 51% naar 46%. Maar het aandeel drinkende jongeren is in Gemert-Bakel nog steeds hoger dan in de regio. Het is positief dat de startleeftijd, waarop jongeren beginnen met het gebruik van alcohol, naar boven opschuift.

Steeds meer jongeren houden hielen zich aan de norm 'geen alcohol onder 16 jaar'. In 2011 geeft 19% van de drinkende jongeren in Gemert-Bakel aan vanaf 16 jaar of ouder te zijn gaan drinken. Deze groep is nog klein maar wel bijna verdubbeld sinds 2007. Gezien de leeftijdsverhoging naar 18 m.i.v. 1 januari 2014 is het bij de volgende meting in 2015 zeer wenselijk dat deze groep fors toeneemt. Het is daarbij positief te noemen dat al in 2013, 91% van de ouders van kinderen van 8 t/m 11 jaar de leeftijd van 18 jaar en ouder de verantwoorde leeftijd vinden voor regelmatig zelfstandig alcoholgebruik. Deze groep was toen al groter dan in 2008, toen vond 76% van de ouders 18 jaar en ouder de verantwoorde leeftijd.

Mate van alcoholgebruik

Er zijn nog geen positieve trends zichtbaar in de mate waarin jongeren alcohol gebruiken. De groep jongeren die alcohol drinkt, drinkt nog steeds erg veel. In Gemert-Bakel heeft bijna driekwart van de drinkende jongeren recent bij één gelegenheid 5 glazen of meer gedronken. Waarvan ongeveer 1/6e deel gemiddeld 20 glazen of meer drinkt (7% van de totale populatie jongeren).

Deze resultaten zouden verbeterd moeten kunnen worden als gevolg van de leeftijdsverhoging voor alcoholgebruik.

Opcodes alcoholpoli

De alcoholpoli van het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven is een samenwerking tussen de verschillende ziekenhuizen in de regio, waaronder het Elkerliek Ziekenhuis in Helmond. Patiënten worden binnengebracht bij de eerstehulplocaties van één van de ziekenhuizen. Het vervolgtraject doorlopen ze vervolgens in het Catharinaziekenhuis. Hier krijgen niet alleen de patiënten maar ook hun ouders voorlichting over de gevolgen van drankmisbruik. In de periode 2011-2013 waren er géén opnames uit Gemert-Bakel. In 2014 waren er 3 opnames van jongeren uit Gemert-Bakel (2 van 14 jaar en 1 van 16 jaar). Voor zover bekend zijn er in 2015, tot en met juni, géén opnames uit Gemert-Bakel geweest.

Tabel 2: Locaties waar jongeren drinken 2011

	Gemeente Gemert-Bakel in %	Regio Zuidoost- Brabant in %
Drinkt thuis (alleen)	0,9	1
Drinkt thuis (met anderen)	23	23
Drinkt bij anderen thuis	29	26
Drinkt op schoolfeest	9	7
Drinkt in discotheek	30	22
Drinkt in café/bar/snackbar/terras	20	24
Drinkt in restaurant	2	5
Drinkt in sportkantine/bij vereniging	8	5
Drinkt op straat/park/ergens anders buiten	2	2
Drinkt in keet/hok/schuur	6	4
Drinkt ergens anders	7	4

Wanneer gekeken wordt naar de locaties waar jongeren drinken (door de jongeren zelf als locatie opgegeven) dan wordt duidelijk dat met name in discotheeken en bij anderen thuis

gedronken wordt. Hier dient rekening mee gehouden te worden bij de handhaving van het alcoholbeleid (zie hoofdstuk 5).

Verder valt op dat er op schoolfeesten en in sportkantines/verenigingen meer gedronken wordt dan in de regio het geval is.

Tabel 3: Mening ouders over alcoholgebruik kinderen 2011

	Gemeente Gemert-Bakel in %	Regio Zuidoost-Brabant in %
Mijn ouders vinden het goed dat ik alcohol drink	64	57
Mijn ouders vinden dat ik minder alcohol moet drinken	4	7
Mijn ouders raden het drinken van alcohol af	16	17
Mijn ouders verbieden dat ik alcohol drink	1	3
Mijn ouders weten niet dat ik alcohol drink	4	4
Mijn ouders zeggen er niets van dat ik alcohol drink	11	12

Uit bovenstaande tabel wordt duidelijk dat in 2011 64% van de drinkende jongeren zegt dat hun ouders het alcoholgebruik goedkeuren.

Hieruit blijkt dat, ondanks hetgeen er tot nu toe ondernomen is op gebied van preventie en handhaving, er nog forse inspanningen noodzakelijk zijn.

2.5 Doelstellingen van alcoholbeleid

Artikel 43a van de DHW schrijft voor dat de doelstellingen van het beleid duidelijk moeten zijn. Op basis van de DHW kunnen twee algemene hoofddoelstellingen worden onderscheiden:

- Afname alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik bij jongeren onder de 18 jaar.
- Afname dronkenschap

De ambitie is dat jongeren op een zo gezonde en veilige mogelijke wijze kunnen opgroeien, zodat hun talenten zo optimaal mogelijk tot ontwikkeling kunnen komen.

Gezien het bepaalde in het gemeentelijk handhavingsbeleid om de toezicht op naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar als gemiddelde prioriteit te beschouwen wordt ingezet op handhaving of afname van het huidige niveau van alcoholgebruik en/of dronkenschap. Waarbij vooral ingestoken zal worden op preventie.

Hoofdstuk 3 Educatieve en communicatieve activiteiten

In dit hoofdstuk worden de acties benoemd die in de afgelopen jaren ingezet zijn op het gebied van alcoholbeleid.

In dit preventie- en handavingsplan wordt ingezet op jongeren onder de 18 jaar. We onderscheiden drie groepen die invloed kunnen hebben op het alcoholgebruik van jongeren:

- Alcoholverstrekkers
- Ouders
- Scholen

En uiteraard zijn er ook acties, die gericht zijn op de jongeren zelf.

3.1 Laat je niet flessen

Regionaal project "Laat je niet flessen" 2006-2013

'Laat je niet flessen!' is als alcoholpreventieproject in Zuidoost-Brabant in 2006 gestart. Eind 2013 is het project afgerond. Het project was er op gericht om de volgende twee hoofddoelstellingen binnen de regio te bereiken:

- 1) Opschuiven van de startleeftijd qua alcoholgebruik. Introductie en bestendiging van de norm: onder de 16 jaar geen alcohol.
- 2) Afname dronkenschap in het gehele publieke domein. Introductie en sanctie van de norm: dronken jongeren op straat accepteren we niet langer, evenmin als het schenken aan jongeren natuurlijk onder de 16 jaar, maar vooral ook in de leeftijd van 16 tot 24 jaar.

Ad 1) De eerste doelstelling is behaald. De startleeftijd waarop jongeren in Zuidoost-Brabant hun eerste glas alcohol dronken, is sinds de start van het project gestegen en het gemiddelde lag in de regio rond de leeftijdsgrens van 16 jaar. Ook het aantal 16-minners dat regelmatig dronk is gehalveerd.

Ad 2) De tweede doelstelling is niet bereikt: zowel 16-minners als dronken jongeren bleken nog steeds gemakkelijk alcohol te kunnen kopen. Als ze eenmaal alcohol dronken, dan dronken ze behoorlijk veel. De integrale aanpak leidde op dit punt langzaam maar zeker tot verbetering, maar we bleken er nog lang niet te zijn.

Op verzoek van gemeenten zijn een paar elementen van het project 'Laat je niet flessen' in stand gehouden en ondergebracht bij de GGD Brabant-Zuidoost. Deze regionale elementen zijn:

- beschikbaarheid toolkit die bestaat uit diverse materialen en producten;
- jaarlijkse regionale conferentie van alle betrokken partijen;
- bestuurlijk inhoudelijke afstemming over alcoholbeleid.

Gemeentelijke werkgroep 'Laat je niet flessen'

In 2008 is de aftrap geweest om het project ook lokaal in Gemert-Bakel uit te rollen. Vanaf dat moment zijn er diverse activiteiten uitgevoerd om de negatieve effecten van alcoholgebruik op een (te) vroege leeftijd en het hoge alcoholgebruik onder jongeren in het algemeen, onder de aandacht te brengen. Het project richtte zich zowel op jongeren, ouders en opvoeders als op alcoholverstrekkers.

Na beëindiging van het regionale project is de lokale werkgroep 'Laat je niet flessen' blijven bestaan en deze bestaat nu nog steeds. De werkgroep is als volgt samengesteld: een preventiemedewerker van Novadic Kentron, een jongeren- en opbouwwerker van de LEV-groep, een wijkagent, drie medewerkers van het Commanderie College (Praktijkschool, VMBO en HAVO-VWO) en een preventiemedewerker van de GGD, die tevens coördinator van de werkgroep is en de ambtenaar Lokaal gezondheidsbeleid van de gemeente.

De werkgroep richt zich met name op educatie en draagvlak en is verantwoordelijk voor het uitvoeren van preventieactiviteiten welke opgenomen worden in een jaarlijks opnieuw vast te stellen activiteitenplan.

3.2 Alcoholverstrekkers

Met de term alcoholverstrekkers worden alle personen bedoeld die verantwoordelijk zijn voor een adequate naleving van de eerder genoemde bepalingen in de DHW. Dat kunnen zijn horecaondernemers, barpersoneel, barvrijwilligers, portiers, caissières, filiaalmanagers etc. Van deze professionals wordt verwacht dat ze de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol kennen en naleven, evenals het verbod op doorschenken bij dronkenschap en het toelaten van personen in kennelijke staat van dronkenschap in de onderneming, vereniging of het evenement.

1. Training

Belangrijk is vooral dat een alcoholverstrekker zich bewust is van zijn/haar verantwoordelijkheid en in staat is juist te handelen, ook wanneer er weerstand is bij de klant. Om alcoholverstrekkers hierin te bekwamen zijn trainingsprogramma's ontwikkeld zoals Barcode voor barpersoneel, de IVA-(Instructie Verantwoord Alcoholgebruik) training voor barvrijwilligers en de Evenementen IVA. In de afgelopen jaren zijn deze trainingen voornamelijk ingezet via Laat Je Niet Flessen en via de eigen sportbonden van de verenigingen. Deze trainingen worden over het algemeen als waardevol ervaren.

In september 2015 wordt de mogelijkheid om IVA-trainingen te volgen door de gemeente onder de aandacht gebracht bij de werkgroepen Zorg en de sportverenigingen.

2. Communicatie

Een goede verstandhouding met de alcoholverstrekkers is belangrijk. Daarom is frequent overleg met de horecaondernemers. Daarnaast wordt er met de horecabelangenvereniging openlijk gecommuniceerd over mogelijke handhavingsacties.

3.3 Ouders

Alcoholopvoeding

Ouders onderschatten systematisch hoeveel hun kinderen drinken. Ze denken bovendien veelal dat het gedrag van hun puber volledig wordt bepaald door vrienden, terwijl zij wel degelijk zelf ook invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kinderen. De beschikbaarheid van alcohol in huis en het stellen van regels zijn geschikte instrumenten om alcoholgebruik tegen te gaan. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van ouders die geen duidelijke regels hebben afgesproken en geen leeftijdsgrens hebben vastgesteld voor het drinken van alcohol, al op jongere leeftijd beginnen met drinken. Ze drinken bovendien vaker dan jongeren waarvan de ouders wel een leeftijdsgrens hebben gesteld.

Een voorbeeld van voorlichting en advisering aan ouders om te ondersteunen in de alcoholopvoeding is de activiteit "Uit met ouders". Dit wordt in 2015, samen met de gemeente Laarbeek, op 25 november georganiseerd.

Uitgaansopvoeding

Ook door regels te stellen die niet expliciet gaan over alcoholgebruik, kunnen ouders invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kind. Dan gaat het vooral over afspraken omtrent uitgaan, zoals staptijden en hoe vaak per week ze uit mogen. Uitgaansopvoeding is nodig zodat ouders zich meer bewust zijn van de rol die ze kunnen spelen om de schade van middelengebruik tijdens het uitgaan te voorkomen of te beperken. Via diverse kanalen (GGD, CJG, ouderavonden op scholen) worden ouders voorgelicht over een adequate opvoedstijl. Bij de activiteit "Uit met ouders" wordt ook aandacht besteed aan uitgaansopvoeding.

3.4 Scholen

De school is een belangrijke pedagogische omgeving voor jongeren. Ook als het gaat om alcoholgebruik leren jongeren op school wat wel en niet verstandig is. Gedragsverandering

creëren via voorlichtingsprogramma's blijkt lastig, toch is het relevant dat jongeren geïnformeerd worden over de risico's van alcoholgebruik. Informatie over wat alcohol met de hersenontwikkeling doet is bruikbaar hierbij. Dat geldt niet alleen voor jongeren, maar ook voor hun ouders. Op dit moment wordt in alle groepen 7 van de basisscholen in Gemert-Bakel een alcoholinterventie gegeven door de GGD. Nu de leeftijdsgrens verhoogd is naar 18 jaar zal dit jaar geëvalueerd worden of de interventie in groep 7 nog zinvol is.

Het Commanderij College in Gemert-Bakel heeft ten aanzien van de handhaving van het alcoholbeleid een duidelijke regel gesteld: er wordt geen alcohol geschonken op schoolfeesten.

Daarnaast onderneemt het Commanderij College in afstemming met de gemeente, via de werkgroep Laat Je Niet Flessen, diverse preventieve activiteiten:

- "Gezonde school en genotmiddelen voor klassen 1 en 2" met als doel informeren van jongeren en hen weerbaar maken tegen groepsdruk in het kader van genotmiddelen.
- Inzet blaastesten bij schoolfeesten

3.5 Jongeren

Activiteiten gericht op het verminderen van alcoholgebruik onder jongeren vanuit het project "Laat Je Niet Flessen" zijn na afloop van het project voortgezet door de werkgroep "Laat Je Niet Flessen". De activiteiten worden jaarlijks opgenomen in een activiteitenplan

In een aantal kernen is het project "Dè doe die van ons nie", op verzoek van die kernen zelf, uitgevoerd (eind 2014/begin 2015). Er werd voorlichting gegeven door Novadic-Kentron en GGD over alcohol en alcoholgebruik aan jongeren en er werden alcoholvrije cocktails geschonken.

In geval de politie buitensporig alcoholgebruik door een jongere constateert, wordt hij of zij meegenomen naar het bureau. Daar kunnen de ouders hun kind op komen halen en zal er een gesprek met de politie plaatsvinden. Indien opgehaald worden op het bureau geen optie is wordt de jongere thuisgebracht en zal daar een gesprek met de ouders plaatsvinden.

3.6 Publiekscommunicatie

Goed alcoholbeleid is niet vanzelfsprekend populair onder burgers en ondernemers. Maar aan draagvlak voor beleid kan wel gewerkt worden. Zeker in het geval van nieuwe regels zoals de 18-jaargrens voor alcoholverkoop is het verstandig in te zetten op draagvlak verhogende maatregelen. Het is bekend dat de kennis rondom alcohol en de gevolgen van alcoholmisbruik kan bijdragen aan meer draagvlak voor alcoholbeleid.

Zowel voor ondernemers/verenigingen als ouders en hun kinderen is het van belang tekst en uitleg te krijgen bij de normen die er in de samenleving zijn voor het gebruik en de verkoop van alcohol.

De gemeente Gemert-Bakel heeft de afgelopen jaren o.a. op de volgende wijzen gewerkt aan het creëren van draagvlak voor de handhavende en regelgevende activiteiten die de gemeente op dit vlak uitvoert:

- Een publicatie in het Gemerts-Nieuwsblad lokaal gericht gebaseerd op de NIX-18 campagne die landelijk gevoerd wordt (juni 2015).
- Om het alcoholgebruik tijdens caravalsoptochten terug te dringen is er een aantal jaren geleden gestart met intensief overleg tussen gemeente, politie en de diverse carnavalsverenigingen in de gemeente, wat dit jaar geleid heeft tot het laten doen van blaastesten onder de bestuurders van carnavalswagens.
- "Uit met ouders" november 2015
- Aanbieden van IVA-cursussen voor de paracommercie.

3.7 Resultaat, effectmeting en evaluatie

De resultaten die de gemeente Gemert-Bakel minimaal wil behalen zijn:

- in ieder geval behoud, maar liefst nog stijging van de huidige leeftijd waarop voor het eerst alcohol wordt gedronken.
- Afname van de mate van alcoholgebruik onder jongeren.
- Geen, of in ieder geval zo weinig mogelijk opnames van jeugdigen op de alcoholpoli.
- Afname van aantal ouders dat instemt met alcoholgebruik van hun kind < 18 jaar.

Het effect van de activiteiten die nu in het kader van preventie en handhaving worden ondernomen, wordt gemeten met de gezondheidsmonitoren van de GGD. Deze monitoren worden (voor diverse leeftijdscategorieën) één keer in de vier jaar uitgevoerd. De eerst volgende gezondheidsmonitor is die van de jeugd van 12 tot 18 jaar welke plaats vindt eind 2015.

Op grond van de uitkomsten van de monitoren zal er een evaluatie plaatsvinden.

Hoofdstuk 4 Regelgevende activiteiten

De DHW geeft de raad de verordenende bevoegdheid om het drankgebruik van vooral jongeren te ontmoedigen. Het zou gaan om regels om drankverkoop tijdens bijvoorbeeld evenementen aan banden te leggen, om Happy Hours en stuntprijzen tegen te gaan en om de tijdstippen te reguleren waarop jongeren tot een bepaalde leeftijd in de horeca worden toegelaten.

Het uitgangspunt van de gemeenteraad en het bestuur van de gemeente Gemert-Bakel is dat de verantwoordelijkheid voor verantwoord alcoholgebruik bij de alcoholverstrekkers ligt. Om die reden zijn er geen regels vastgelegd. Wanneer blijkt dat de alcoholverstrekkers hun verantwoordelijkheid niet na (kunnen) komen zullen er regels opgesteld worden en kunnen er eventueel sancties volgen.

In het licht van de twee hoofdthema's van dit plan (leeftijdsgrens en dronkenschap) zijn er wel een aantal maatregelen genomen:

- Happy Hours beperken
- Voorwaarden stellen aan evenementen
- Beperken schenktijden paracommercie.

4.1 Happy Hours beperken

Onderzoek laat zien (Meier e.a. 2008) dat de prijs van alcohol een belangrijke voorspeller is voor gebruik. En dat met prijsinterventies gebruik beïnvloed kan worden. Het verhogen van alcoholprijzen heeft zelfs het meeste impact op drinkers die heel veel drinken. Daarmee is deze maatregel een effectieve in het tegengaan van dronkenschap.

De DHW maakt het niet mogelijk Happy Hours geheel te verbieden, maar de meest excessieve acties (meer dan 40% korting) kunnen wel afgetopt worden middels de verordenende bevoegdheid.

De gemeente Gemert-Bakel heeft goed overleg met de plaatselijke Horecavereniging, zij zelf zijn geen voorstanders van Happy Hours. Er is afgesproken dat er geen Happy Hours gehouden worden.

Daarnaast kan in dit kader worden opgemerkt, dat onder artikel 2:48 in de APV een verbod is opgenomen om op een openbare plaats, die deel uitmaakt van een door het college aangewezen gebied, alcoholhoudende drank te gebruiken of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben. Het college heeft o.a. alle bebouwde kommen binnen de gemeente aangewezen als zodanig aangewezen. Hierdoor is bijv. het gebruik van een zogenaamde "bierfiets" niet toegestaan.

4.2 Voorwaarden stellen aan evenementen

Het naleven van de leeftijdsgrens voor alcohol is moeilijk voor veel alcoholverstrekkers weten we uit onderzoek (Roodbeen e.a., 2014). Dit geldt ook voor het naleven van de bepalingen rondom dronkenschap en doortappen. Op evenementen is de naleving nog een fractie lastiger. Door de schaalgrootte, tijdelijke personeelskrachten en het gebrek aan een structurele controlesystematiek is de naleving vaak slecht.

Tijdelijke Drank en Horecaverunning:

Als er tijdens een evenement enige vorm van betaling plaatsvindt voor het nuttigen van (alcoholhoudende) consumpties (deze omschrijving is van belang omdat hier onder ook het "doneren" of "potten" hoort waarna de hele avond "gratis" gedronken kan worden) is een "Tijdelijke Drank- en Horecaverunning" nodig. Dit is vervat in artikel 35 van de Drank en Horecawet. Deze tijdelijke vergunning wordt verleend door de burgemeester en kan alleen afgegeven worden voor een activiteit (lees evenement) van korte duur.

Wettelijke eis is dat de verstrekking van alcohol gebeurt onder onmiddellijke leiding van een persoon of personen die minimaal 21 jaar is/zijn en niet van slecht levensgedrag is/zijn (in de volksmond wordt gesproken over een tijdelijke horecaverunning maar eigenlijk is het een ontheffing van het verbod om alcohol te schenken zonder vergunning).

Op basis van deze tijdelijke drank- en horecaverunning wordt een leidinggevende (of meerdere leidinggevendens) benoemd die verantwoordelijk is voor het schenken van alcohol en alles wat daarbij hoort. Sinds een wijziging in de wet is het niet meer verplicht dat de persoon die als leidinggevende wordt benoemd in het bezit is van een verklaring Sociale Hygiëne (vaak onderdeel van een horecaopleiding of cursus) en daarmee bekend is met de regelgeving betreffende het schenken van alcohol. Gemeenten kunnen er echter nog steeds voor kiezen om in hun beleid op te nemen dat de leidinggevende een verklaring Sociale Hygiëne heeft en ook een antecedentenonderzoek bij de politie laten plaatsvinden.

De gemeente Gemert-Bakel houdt nog vast aan bovengenoemde oude regeling. De reden daarvoor is dat we willen dat personen die als leidinggevende worden aangewezen bekend zijn met de regelgeving betreffende het schenken van alcohol. Overigens is het zo dat een verklaring Sociale Hygiëne “voor het leven is” en dus ook mensen die jaren geleden een dergelijke verklaring hebben ontvangen en dus mogelijk al lang niet meer in de horeca werken, op basis van die verklaring voorgedragen en benoemd kunnen worden als leidinggevendens.

Het verplichten van een verklaring Sociale Hygiëne kan daardoor geen harde zekerheid bieden dat men ook daadwerkelijk nog bekend is met de regelgeving betreffende het schenken van alcohol.

Het antecedentenonderzoek bij de politie wordt uitgevoerd omdat we zekerheid willen hebben over dat de voorgedragen leidinggevende niet (onlangs) in aanraking is geweest met de politie vanwege een alcohol gerelateerd misdrijf (zoals openbaar dronkenschap of rijden onder invloed). In 2014 is op grond van het antecedentenonderzoek één keer, aan de organisatie van een evenement, aangegeven dat de voorgedragen leidinggevende niet als zodanig kon worden benoemd omdat hij of zij in de maanden daarvoor aangehouden was in verband met een te hoog alcoholpromillage. In 2015 is dat (nog) niet aan de orde geweest.

4.3 Beperken schenktijden paracommercie

Het vastleggen van de schenktijden in de paracommercie is een wettelijke verplichting voor gemeenten. Het beperken van schenktijden niet. De schenktijden bij sportverenigingen zijn vastgelegd en daarmee beperkt ten opzichte van de reguliere horeca.. De schenktijden voor de paracommercie zijn dagelijks van 12.00 uur tot maximaal 24.00 uur. Daarnaast kan er 12x per jaar een ontheffing aangevraagd worden voor de vrijdag- of zaterdagavond tot 02.00 uur en voor de zondagavond tot 01.00 uur.

Achterliggende gedachte is de wetenschap dat ruime schenktijden leiden tot meer consumptie. Ook is het de vraag of het vanuit normatief oogpunt wenselijk is dat tieners tijdens sport en spel van 's ochtend vroeg tot 's avonds laat geconfronteerd worden met het alcoholgebruik van anderen. In de op 1 juni 2013 en op 27 juni 2013 vastgestelde APV zijn geen beperkte schenktijden in dit kader opgenomen.

Alle para commerciële instellingen mogen iedere dag van 12.00u tot 24.00u geopend zijn. In de praktijk blijkt dat men niet veel gebruik maakt van deze maximale schenktijd en dat men veelal eerder gesloten is.

Hoofdstuk 5 Handhaving

Met de gewijzigde DHW is de gemeente toezichthouder geworden voor de hele DHW. Handhaving van de wetgeving rondom alcohol is dus een relatief nieuwe taak voor de gemeente.

Zoals eerder aangegeven ligt de gemeentelijke prioriteit, zowel als het gaat om preventie, als om handhaving, bij de problemen rondom alcoholverstrekking aan minderjarigen én het voorkomen van dronkenschap onder jongvolwassenen. Deze doelstellingen sluiten aan bij de volgende wettelijke bepalingen:

Leeftijdsgrens 18 jaar

-Artikel 20, (lid 1 en 4) van de DHW. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en het duidelijk zichtbaar aangeven van de leeftijdsgrens.

-Artikel 20, lid 4 van de DHW. Het verplicht aanduiden van de leeftijdsgrens.

Dronkenschap/doorschenken

-Artikel 20, lid 5 van de DHW. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak of op het terras.

-Artikel 252 Wetboek van Strafrecht. Verbod om een dronken persoon te schenken.

-Artikel 453 Wetboek van Strafrecht. Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te begeven.

5.1 Bezoeken Hotspots

Onder de zogenaamde Hotspots vallen alle alcoholverkooppunten waar jongeren alcoholhoudende drank proberen te kopen.

In 2014 zijn in Gemert-Bakel alle horecagelegenheden, sportkantines, gemeenschapshuizen en supermarkten bezocht door “Mysterie Guests en Mysterie Shoppers”, voor een zogenaamde “Wake up Call”.

Doel was om inzichtelijk te maken of de zaken de juiste bordjes opgehangen hadden, de regels juist hanteerden etc.

Er is bij deze actie geen enkele overtreding geconstateerd met betrekking tot de leeftijdsgrens.

In de rapportage “Controle Drank- en Horecawet 2014 Gemert-Bakel” welke naar aanleiding van de bevindingen van de Mysterie Guests en Mysterie Shoppers is opgesteld, is opgenomen dat de Hotspots in 2015 wederom bezocht zullen worden. Hiervoor zijn middelen beschikbaar en de dorpswachten kunnen hiervoor ingezet worden.

5.2 Afspraken Horeca

De gemeente onderhoudt frequent contacten met de Horecavereniging in Gemert. Er is regelmatig overleg. De insteek is om de verantwoordelijkheid van het naleven van de DHW bij de ondernemers te laten liggen en pas in het geval van risico's en/of problemen sancties toe te passen. De gemeente voert steekproefsgewijs controles uit bij evenementen en horecabedrijven om zodoende wel te kunnen polsen of de DHW nageleefd wordt.

Hoofdstuk 6 Uitvoering

Uitgangspunt van dit plan is het beïnvloeden van de omgeving van de jonge drinker opdat deze ‘verleid’ wordt meer gezonde en veilige keuzes te maken met betrekking tot alcohol. In het plan wordt weergegeven welke doelstellingen worden nagestreefd en welke maatregelen worden ingezet om jongeren te beïnvloeden richting een verantwoorde leefstijl.

Zoals in hoofdstuk 2 is geschetst, werkt alcoholbeleid het beste als op meerdere beleidspeilers tegelijkertijd wordt ingezet. Dat impliceert dat er bij de uitvoering meerdere partners betrokken zijn.

6.1 Instellen van een afstemmingsoverleg

Voorgesteld wordt voor om een afstemmingsoverleg “Alcoholbeleid” samen te stellen. In deze werkgroep wordt in ieder geval zitting genomen door de medewerker Openbare orde en veiligheid die tevens horecacoördinator is, een medewerker Evenementen en vergunningen en de beleidsmedewerker Lokaal gezondheidsbeleid.

Dit afstemmingsoverleg zal zich de komende periode richten op het oppakken/voortzetten van de acties genoemd in dit plan en op het verder vorm geven van preventie en handhaving m.b.t. alcohol in de breedste zin van het woord.

De werkgroep “Laat je niet flessen” blijft naast het afstemmingsoverleg bestaan en zal zich vooral richten op de pijler educatie en draagvlak. Hierin zijn de GGD, Novadic Kentron, de Politie en de LEV-groep en het Commanderie College vertegenwoordigt.

6.2 Coördinatie alcoholbeleid

De coördinatie van het integrale alcoholbeleid ligt bij het team Sociaal Domein en is verbonden aan het lokale gezondheidsbeleid en de Toezicht en Horecacoördinator.

6.3 Financiering

Handhavingsactiviteiten

In de rapportage van 2014 is de aanbeveling gedaan om financiële ruimte te creëren voor het toepassen van controle en toezicht. In 2014 zijn projectmatig alle horeca-inrichtingen binnen Gemert-Bakel bezocht, zowel de reguliere horeca als de para commerciële horeca. In 2015 zijn steekproefsgewijs wijs de dorpswachten en Mysterie Guests/shoppers wederom ingezet om te controleren op naleving van de wettelijke regels. In totaal zijn er 5 evenementen bezocht, 11 horecazaken, 7 gemeenschapshuizen, 7 sportkantines en 10 supermarkten.

Het is belangrijk dat deze handhavingsactiviteiten in de toekomst voortgezet kunnen worden, hiervoor is budget noodzakelijk. In de begroting 2016 en verder is er géén geld beschikbaar voor controles ten aanzien van de Drank- en Horecawet. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft per schrijven van 2 oktober 2015 alle gemeenten dringend verzocht wel capaciteit in te zetten voor het toezicht op de handhaving van de Drank- en Horecawet. Om in de toekomst toezicht te houden op de naleving van de Drank- en Horecawet door jaarlijks één steekproef uit te voeren zoals in 2015 uitgevoerd is, is tenminste een budget van € 25.000,- per jaar nodig. Om een realistischer beeld te krijgen zouden minimaal 2 steekproeven per jaar uitgevoerd moeten worden, hiermee kun je eventuele eenmalige incidenten uitsluiten. Een budget van minimaal € 50.000,- op jaarbasis is dan ook zéér wenselijk.

Regelgevende activiteiten

Voor regelgevende activiteiten is geen budget vereist. Op dit moment zijn er geen andere regels dan de wettelijke regelgeving in de gemeente Gemert-Bakel.

Het is wel belangrijk om de acties die nu op diverse momenten plaatsvinden goed te monitoren om vervolgens te kunnen concluderen of extra regelgeving noodzakelijk is.

Educatieve en communicatieve activiteiten

Voor educatieve en communicatieve activiteiten is op dit moment budget beschikbaar voor de werkgroep Laat je niet Flessen. Het is van belang dat er budget beschikbaar blijft.

6.4 Evaluatie

De evaluatie van dit Preventie- en Handhavingsplan zal eind 2016 plaatsvinden. Op basis van de gegevens uit de GGD-monitor jeugd wordt dan bekeken of de doelstellingen behaald zijn. Met betrekking tot de handhavings- en preventieactiviteiten zal voortdurend gekeken worden wat de activiteiten 'opleveren' en of deze aanleiding geven tot aanpassing.

Jaarlijks zal er een rapportage aan de raad gestuurd worden met de stand van zaken en zal er (zo nodig) een nieuw Preventie- en Handhavingsplan worden opgesteld.

